

Angulema, un futur en imatges

França és, sens dubte, juntament amb Bèlgica, un dels països que han situat la historieta en la categoria que li pertoca. Considerada un art, és també un recurs econòmic que el país ha desenvolupat des d'institucions públiques i privades. El fet que els còmics són present en biblioteques, museus, programes de política cultural, mitjans de comunicació i altres manifestacions culturals, n'és una prova. D'altra banda, la indústria del còmic té una potencialitat econòmica demostrada, ja que la infraestructura de mitjans de producció, distribució i aplicacions, més enllà de l'estricta camp del paper (cinema, vídeo, disseny...), deixa obertes les portes a tot el sector de les arts gràfiques.

Tot això es manifesta vivament a Angulema, on el Saló Internacional de la Bande Dessinée aglutina les manifestacions més importants al voltant del món del còmic. Partint bàsicament d'una iniciativa municipal, amb una subvenció del Ministeri de Cultura (160.000 francs), s'apleguen cada any a Angulema creadors i editors, que tracten de mantenir un difícil equilibri entre els aspectes comercials i culturals de l'esdeveniment.

Aquesta petita ciutat (50.000 habitants) ha anat creant a l'entorn una xarxa de serveis orientats cap al món de la comunicació i la imatge. Convé destacar-ne, per exemple, la

Albert NAVARRO

Editors, guionistes i dibuixants davant l'estand «València Vinyetes»

instal·lació d'un estudi de producció industrial de dibuixos animats (societat I. O.) i el primer banc d'imatges per ordinador (societat Image), l'eslògan publicitari del qual diu: «540.000 imatges a colp d'ull i de dit». Tot això, juntament amb la pròxima creació del Centre National de la Bande Dessinée et l'Image, diu molt del paper d'Angulema en el camp de les arts visuals. L'ajuntament ha realitzat, a més a més, un videoclip sobre la ciutat, que serà presentat, en el pavelló de França, en l'exposició de tecnologia de la imatge que se celebrarà en març a Tsukuba (Japó). Tots aquests

esforços per mantenir-se a l'avantguarda en el camp de la imatge han provocat el desenrotllament d'una petita indústria de serveis que ha reviscolat l'economia de la regió.

Valencians en el Saló

La presentació en bloc de sis dibuixants valencians: Miquel Calatayud, Daniel Torres, Mique Beltran, Sento, Micharmut i Nacho Balaguer suposa que, per primera vegada, una ciutat hi és invitada pel potencial humà. Algun d'ells, com Daniel Torres, ja comptava amb un reconegut prestigi internacional. Acudí a Angulema

per primera vegada l'any 1982, invitat per Futuropolis, editorial que li havia publicat a França un àlbum, *El àngel caído*. Probablement, allò li va proporcionar contactes. Ara ha estat un dels convidats estrella de Casterman (À Suivre...) que, junt amb Dargaud, s'emporta la millor tallada del pastís de la Bande Dessinée.

Torres competia en els premis Alfred al millor àlbum estranger amb *Trip-tón* (ed. Casterman), editat a Barcelona per Norma i del qual hi ha tiratge en català. Aspiraven també al guardó Segrelles, amb *El Mercenari* (ed. Glenat); Milton Caniff, amb *Dikie Dare* (ed. Futuropolis), i Will Eisner, amb *L'appel de l'espace* (ed. Albin Michel). Tanmateix, aquest premi no fou finalment atribuït. Sobre Torres val la pena de puntualitzar, a més, que ha publicat als EUA, Alemanya, Itàlia, Bèlgica, França i Dinamarca, entre altres països.

Hi havia més valencians presents en el Saló, Toni Aparicio, del Servei de Publicacions de l'Ajuntament de València; Juanjo Almendral; Pedro Porcel, i Manuel Molero, aquests en una doble vessant d'editors i coordinadors de la delegació valenciana. Ells han fet possible, malgrat les dificultats, la presència de la historieta valenciana a Angulema, com també l'edició d'uns catàlegs i la reedició d'uns cartells («A la lluna de València», «Nit de Cap d'Any», etc.) que han suposat la millor targeta de presentació, al costat de l'exposició «València Vinyetes», que podia haver presentat l'Ajuntament de València.

També hi ha estat present Manolo Martín, artista faller que realitza enguany la falla de la plaça

del País, el qual ha rebut distints encàrrecs d'editorials per a dur a cap els seus personatges en cartópedra.

Potser ens trobem davant un element clau, de cara a fer evolucionar la

fact, amb el seu *París-Madrid* de Cesepe i *Els carnes-toltes dels cérvols*, de Max (editat a València per Arrebató); Audie, amb *Idées Noires*, de Franquin, i *Paracuellos*, de Giménez; *Humanoïdes Associés*,

Imposible»; MamaGraf, que ha editat recentment un portafolis de Cesepe i que acaba d'editar-ne un altre de Javier de Juan, i, finalment, l'editorial Port Said amb vuit cartells de luxe realitzats per Maris-

música. Tot en un espès programa amb opcions per a tots els presents.

Personatges com Libérateur, Gilbert Shelton, Moebius, Cesepe, Margerin i cent més; personalitats, com el ministre de Cultura francès Jack Lang, el mateix Mitterrand i el nostre regidor Garcés.

Consideracions finals

L'Ajuntament de València, amb la Generalitat i la Diputació, han unificat criteris per a dur a terme la presència valenciana a Angulema. Fet estrany, ja que no és freqüent que les tres entitats públiques siguin unànimes en aquest tipus d'iniciatives. Heus-ne aci els resultats. El prestigi assolit es deu al treball de persones molt concretes, que han estat conscients tothora del paper que jugava València en el XII Saló de la B. D. Dels 3.000.000 de pessetes que han sumat les tres entitats, un poc més de la tercera part s'ha invertit en el producte objecte de l'esdeveniment; la resta, pur folklore, traques, paella i vins valencians, una eixida un tant fora de to, que no diu molt en favor de la política cultural dels nostres organismes representatius.

Ningú no dubta de la qualitat dels nostres vins, de l'exquisitesa de la nostra paella o del colorit del nostre folklore, però ningú no ha de dubtar tampoc que a Angulema s'ha anat a promoure els nostres dibuixants, que, si ho mirem fredament, ofereixen un producte tan vendible com els altres, només que comporta un bagatge cultural distint. Queda, doncs, Angulema en el record de tots com una experiència que salve, en successives ocasions, els errors comesos.

Dibuixants de l'Estat espanyol en la sala d'exposicions de l'Ajuntament

reiterativa estètica fallera; el temps ho dirà.

«Business de Bulle a Bulle»

Dos eren els tendals (bulles) que albergaven els participants en el XII Saló, l'un el de Nova York i l'altre el del Champ de Mars. El primer, situat al costat de l'ajuntament, aplegava els representants estrangers: japonesos, Kodansch; americans, Marvel; iugoslaus, Nisrovdevnik; suïssos, Slatkine, xinesos; algerians; espanyols, Norma i la delegació valenciana; basco-espanyols; italians, *Alessandro*; alemanys... a més del grans Casterman, Dargaud, Glenat, Futuropolis...

En l'altre tendal hi havia el gros dels expositors: Albin Michel, que hi presentà entre d'altres, el seu videoclip de *Liberatore*; Arte-

amb els treballs de Moebius, Caza, Serge Clerc, Voss, Tramber, Ben Radis, Margerin, Challand, Gillon..., *Magic Strip*, amb el seu *Café Radical*, de Colman, pròximament editat a Barcelona, i una llarga llista, inclòs un gros nombre de *fanzines* i publicacions relacionades amb el món del còmic.

Dins d'aquest marc s'han desenvolupat contactes entre editors estatals i estrangers, i s'ha aconseguit oferir resultats competitius en el mercat europeu. A part Norma, que és la veterana en el mercat estatal (juntament amb La Cúpula i *Tutain*, que no hi assistiren), hi havia també, l'editorial Arrebató (València) amb la seua col·lecció Imposible, l'editorial Complot (Barcelona), amb els tres primes àlbums de la seua col·lecció «Misión

cal, Torres, Cesepe i Javier de Juan.

Un material, fet i fet, respectable, per la qualitat, i del qual cal esperar conseqüències favorables per al desenvolupament del món del còmic, dins i fora de les nostres fronteres.

Actes, personatges i personalitats

Un atapeït programa d'actes ha transcorregut paral·lelament al llarg de la durada del Saló: conferències, entre les quals cal destacar la de Joan Navarro sobre la historieta espanyola i l'escola valenciana; exposicions, com la de Mezières en la casa de la Cultura i la nostra «València Vinyetes», com també d'altres de Moebius, Cesepe i Gigi en el Museu Municipal; cinema, teatre i